

Самостоятельная работа как одна из основных форм организации учебной деятельности будущих педагогов начальных классов

Основная задача, которая в современных условиях стоит перед системой подготовки педагогических кадров, заключается в том, чтобы сформировать творческую форму будущего педагога, способного к саморазвитию, самовоспитанию, самостоятельной деятельности. Конечно, эта абстрактная необходимость перехода национальной системы педагогического образования к парадигме образования, которая позволяет студенту быть не пассивным слушателем профессиональных наук, а активным творцом, способным к самостоятельной деятельности.

Переход студента к высшей педагогической учебной организации с объектом изучения в субъект, который заинтересован в углублении себя как формы и будущего специалиста, предполагает необходимость смены не только места профессионального образования, а и условий, в которых он реализуется.

Сейчас не требуется доказывать тот факт, что преподаватель не может быть единственным источником науки для студента. Значит, место в организации учебного процесса должно занимать самостоятельная работа будущих педагогов, что, разумеется, предполагает организацию и проведение роли преподавателя. Цель организации самостоятельной работы – научить студента сознательно и самостоятельно работать с учебными материалами, затем с научной информацией, в частности основы самоорганизации и самоуправления с тем, чтобы сформировать у будущих специалистов умения беспрерывно, на протяжении всей профессиональной деятельности, повышать свою квалификацию.

У современной деятельности термин «самостоятельная работа» рассматривается как составная и многогранная категория, которая терминологически не определяется. Мы под самостоятельной работой понимаем специфическую форму учебной познавательной деятельности студента, которая включает различные виды индивидуальной и коллективной работы и осуществляется как в часы аудиторных практических занятий, так и за пределами университета по заданию преподавателя, а без его непосредственного участия.

Самостоятельная работа студента, как известно, может быть направлена только в том случае, когда выполняется целый комплекс педагогических условий, включающих специфику ее организации. Условно можно сказать: в самостоятельной работе участвует процесс обучения на конкретного студента, целью которого является индивидуальное развитие; нацелена учебно-методическая деятельность, которая позволяет реализовать личностные подходы к организации самостоятельной работы студента.

Школьные условия организации самостоятельной работы будущих педагогов начальных классов дает основание сделать вывод, что она:

- осуществляется в важнейшей из условий самоорганизации студента в освоении методов профессиональной деятельности;
- формирует у студента основы, умения и навыки для самостоятельного решения познавательных задач;
- способствует и способствует овладению на занятиях основами, развивает умения и навыки по овладению учебной дисциплины;

- садзейнічае выхаванню ў студэнтаў валявых якасцей асобы, развівае мысленне, памяць, увагу, здольнасці;
- выпрацоўвае ў будучых настаўнікаў псіхалагічную устаноўку на сістэматычнае папаўненне свіах прафесійных ведаў.

Разам з тым, эфектыўнасць самастойнай работы студэнтаў залежыць не толькі ад якаснай яе арганізацыі з боку кіраўніцтва факультэта і выкладчыкаў. У значнай ступені яна абумоўлена наяўнасцю або адсутнасцю ў студэнтаў пэўных уменняў, якія садзейнічаюць рацыянальнай арганізацыі самастойнай работы. Да іх правамерна аднесці: уменне планаваць самастойную работу, дакладна вызначаць сістэму пазнавальных задач, выдзяляць сярод іх галоўныя, выбіраць найбольш аптымальныя спосабы рашэння пастаўленых задач, праводзіць рэфлексію праведзенай самастойнай работы.

На жаль, як сведчыць шматгадовая практыка, пераважная большасць студэнтаў, якія паступілі на першы курс факультэта пачатковай адукацыі, не валодае нават элементарнымі навыкамі арганізацыі самастойнай работы (88 % з апытаных першакурснікаў указалі на няўменне арганізаваць сваю самастойную пазнавальную работу. На другім і трэцім курсах гэты паказчык некалькі зніжаецца і складае 39- 41 %. Такім чынам, студэнты другога і трэцяга курсаў таксама адчуваюць істотныя складанасці пры арганізацыі сваёй самастойнай работы. Сярод іх яны называюць наступныя:

- няўменне самастойна вызначаць мэту сваёй вучэбнай дзейнасці і планаваць самастойную работу;
- няўменне ажыццяўляць пошук і адбор вучэбнай інфармацыі;
- няўменне ажыццяўляць апрацоўку вучэбнай інфармацыі значнага аб'ёму;
- адсутнасць навыкаў сістэматычнай паўсядзённай пазааўдыторнай вучэбнай работы без жорсткага кантролю з боку выкладчыкаў.

Такім чынам, перад выкладчыкамі, якія працуюць на першым курсе, стаіць задача фарміравання і развіцця ў студэнтаў уменняў арганізацыі іх самастойнай вучэбнай дзейнасці. Неабходнай умовай для гэтага з'яўляецца забеспячэнне кожнага студэнта;

- інфармацыйнымі рэсурсамі (падручнікі, вучэбныя дапаможнікі, інтэрнэтрэсурсы і інш.);
- метадычнымі матэрыяламі (вучэбна-метадычныя комплексы, практыкумы і інш.);
- матэрыяламі для кантролю (тэсты).

Акрамя гэтага, важную ролю для эфектыўнай арганізацыі самастойнай працы студэнтаў адыгрывае вызначэнне кіраўніцтвам факультэта яе месца ў структуры вучэбнага працэсу і папярэдняе яе праектаванне выкладчыкам кожнай вучэбнай дысцыпліны.